

Tukea päätöksen tekemiseen

Tämä esite kertoo, mitkä asiat auttavat muistisairasta tekemään valintoja.

Sisältää
tuetun
pätöksenteon
suunnitelman!

Kuka päättää muistisairaan asioista?

Lain mukaan jokaisella on itsemääräämisoikeus. Se tarkoittaa, että jokainen saa päättää omista asioistaan. Laissa on tähän vain harvoja poikkeuksia. Myös muistisairas tekee itse oman elämänsä valinnat aina, kun se on mahdollista.

Läheinen ihminen tai muu tukihenkilö voi auttaa, jos muistisairas tarvitsee apua päätöksen tekemisessä. Muut ihmiset eivät tee päätöksiä hänen puolestaan.

Miten muistisairasta voi auttaa?

Tukihenkilö voi tukea muistisairaan muistia ja auttaa häntä keskustelemaan vaihtoehtoista.

Tukihenkilö voi

- etsiä tietoa
- kerrata asioita
- auttaa hakemaan palveluita, esimerkiksi Kelan hoitotukea tai ystäväpalvelua
- pilkkoa ohjeita
- selittää vaikeita asioita
- keskustella muistisairaan kanssa esimerkiksi asunnon valinnasta ja arjen apuvälineistä
- keskustella muistisairaan kanssa arkipäivän asioista, esimerkiksi päivärytmistä tai ruokailuista
- etsiä erilaisia vaihtoehtoja, joista muistisairas voi valita
- keskustella eri vaihtoehtoista muistisairaan kanssa ja pohtia niiden hyviä ja huonoja puolia.

Joskus tukihenkilön on vaikea selvittää, millaisia päätöksiä muistisairas toivoisi. Silloin hän voi kysyä muistiyhdistykseltä neuvoa, miten muistisairaan kanssa kannattaa keskustella.

Miten voin ennakoida?

Muistisairas pystyy usein tekemään oman elämänsä valintoja. Joskus muisti heikentyy niin paljon, että se ei enää onnistu. Siksi on tärkeää, että muistisairas tekee hoitotahdon ja edunvalvontavaltuutuksen silloin, kun hän vielä pystyy kertomaan tahtonsa.

Hoitotahdossa henkilö kertoo, millaista hoitoa hän haluaa sellaisessa tilanteessa, jossa hän ei pysty enää itse päättämään asiasta. Hoitotahto kannattaa tehdä kirjallisena. Hoitotahto on kuitenkin pätevä, vaikka henkilö olisi kertonut tahtonsa suullisesti ammattilaiselle.

Kirjallisessa edunvalvontavaltuutuksessa henkilö kertoo, kuka saa hoitaa hänen asioitaan, jos hän ei myöhemmin pysty hoitamaan niitä itse. Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi raha-asiat.

Vinkkejä läheiselle tai muulle tukihenkilölle:

- Selvitä, onko muistisairaalla hoitotahto tai edunvalvontavaltuutus tai molemmat. Katso, millaista tietoa ne sisältävät.
- Perehdy etukäteen kirjallisiin materiaaleihin ja lisätietoihin, jotka liittyvät päätöksen tekemiseen.
- Vältä kiireen tuntua keskustelussa.
- Varatkaa riittävästi aikaa.
- Tehkää muistiinpanot keskustelusta.
- Muista keskustelun tasavertaisuus ja luottamuksellisuus.
- Puhu ja kirjoita selkeää kieltä.
- Kerro eri vaihtoehtojen hyvistä ja huonoista puolista. Kerro, miten ne vaikuttavat tulevaisuuteen.

”Lain mukaan jokaisella on itsestään määräämisoikeus.”

Muistineuvo-tukipuhelin

09 8766 550

(0,08 €/minuutti + paikallisverkkomaksu)
muistisairauksiin liittyvää ohjausta ja neuvontaa

Muistiliiton toimisto
09 6226 200

Materiaalin selkomukautus Outi Tulijoki

Muistiliitto 2021

www.muistiliitto.fi

Tuetun päätöksenteon suunnitelma

Minä

---

voin tehdä oman elämäni valintoja.
Muistisairauden takia saan päätösten tekemiseen tukea, jos tarvitsen.
Silloin minua tukee seuraava henkilö:

Nämä keinot auttavat minua:

- Saan riittävästi aikaa valinnan tekemiseen.
- Läheiseni tai tukihenkilö on paikalla, kun teen valintoja.
- Kuulen eri vaihtoehtoista.
Saan tietää, miten ne vaikuttaisivat elämääni.
- Minulle selvitetään eri vaihtoehdot.
- Kun keskustelemme valinnoista,
asiat kirjoitetaan ylös.
Voin lukea ne myöhemmin uudelleen.
- Hoitotahdossani kerron,
millaista hoitoa ja hoivaa toivon.
Hoitotahto tehtiin _____.
- Edunvalvontavaltuutuksessani kerron,
kuka asioitani hoitaa, jos en siihen itse pysty.
Edunvalvontavaltuutus tehtiin _____.
- Jokin muu keino: _____

Päivämäärä _____

Tuetun päätöksenteon suunnitelma kertoo,
miten haluat, että sinua tuetaan päätöksenteossa.
Voit käyttää suunnitelmaa aina,
kun keskustelet oman elämäsi valinnoista.
Voit näyttää suunnitelman esimerkiksi
lääkärille, sosiaalityöntekijälle tai läheisillesi.
Suunnitelma ei ole virallinen asiakirja.
Voit säilyttää tätä yhdessä muiden tärkeiden papereiden kanssa.

Kuka päättää muistisairaan asioista?

Lain mukaan jokaisella on itsemääräämisoikeus. Se tarkoittaa, että jokainen saa päättää omista asioistaan. Laissa on tähän vain harvoja poikkeuksia. Myös muistisairas tekee itse oman elämänsä valinnat aina, kun se on mahdollista.

Läheinen ihminen tai muu tukihenkilö voi auttaa, jos muistisairas tarvitsee apua päätöksen tekemisessä. Muut ihmiset eivät tee päätöksiä hänen puolestaan.

Materiaalin selkomukautus Outi Tulijoki

Muistiliitto 2021

www.muistiliitto.fi